

Vlaams
Parlement

ingediend op **113** (2019-2020) – Nr. 3
22 november 2019 (2019-2020)

Verslag

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme
uitgebracht door Johan Deckmyn en Jeremie Vaneeckhout

over het voorstel van resolutie

van Annick Lambrecht, Conner Rousseau en Maxim Veys

betreffende een wapenembargo tegen Saoedi-Arabië

Samenstelling van de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme:

Voorzitter: Cathy Coudyser.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Maarten De Veuster, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Karl Vanlouwe;
Johan Deckmyn, Kristof Slagmulder, Frieda Verougstraete-Deschacht;
Karin Brouwers, Vera Jans;
Emmily Talpe, Bart Tommelein;
Tine Van den Brande, Jeremie Vaneeckhout;
Annick Lambrecht.

Plaatsvervangers:

Maaïke De Vreese, Andries Gryffroy, Sofie Joosen, Steven Vandeput, Manuela Van Werde;
Adeline Blancquaert, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch;
Martine Fournier, Orry Van de Wauwer;
Jean-Jacques De Gucht, Marino Keulen;
Mieke Schauvliege, Chris Steenwegen;
Steve Vandenberghe.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

Documenten in het dossier:

- 113** (2019-2020) – Nr. 1: Voorstel van resolutie
- Nr. 2: Amendementen

INHOUD

1. Toelichting	4
2. Bespreking	4
3. Stemming	8

De Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme behandelde op 5 november 2019 het voorstel van resolutie betreffende een wapenembargo tegen Saoedi-Arabië.

1. Toelichting

Annick Lambrecht licht het voorstel van resolutie toe. N-VA, Open Vld en CD&V keurden in 2017 mee een resolutie van de Kamer goed die vroeg om het Belgisch buitenlands beleid ten aanzien van Saoedi-Arabië te herzien (*Parl.St.* Kamer 2015-16, nr. 54-2055/001). Daarin spraken deze drie partijen zich uit voor een wapenembargo. Met reden, want het land is een van de grootste schenders van mensenrechten ter wereld.

Het land stuurt doodseskaders naar consulaten om kritische journalisten te martelen. Het voert een verschrikkelijke oorlog in Jemen, waarin al tienduizenden burgers omkwamen en miljoenen kinderen honger lijden. Het is een broeihaard die een cruciale rol speelt in de verspreiding van het jihadistisch salafisme, ook in België, zoals men kan navragen bij onze eigen veiligheidsdiensten.

Redenen genoeg dus voor Vlaanderen om een eigen wapenembargo tegen Saoedi-Arabië goed te keuren. Dat volgens recente onthullingen in Knack de haven van Antwerpen een grote rol speelt in de doorvoer van wapens, munitie en explosieven naar dat land maakt de noodzaak alleen maar groter. Toch beweegt het Vlaams Parlement niet, hoewel de genoemde partijen ook daar aan zet zijn. Een Vlaams wapenembargo bleef tot nu toe uit, wat Annick Lambrecht een regelrechte schande noemt. Het is immers precies door het ontbreken van een formeel embargo dat dergelijke doorvoer kan voortduren, om mensenrechten te schenden en dood en verderf te zaaien.

Met het voorstel van resolutie biedt Annick Lambrecht de verschillende fracties, maar in het bijzonder de drie genoemde, de kans om alsnog dergelijk embargo te doen goedkeuren. Ze vindt het tijd om te handelen. Vlaanderen kan zich niet langer verstoppen achter economische excuses in het licht van de mensenrechtenschendingen, de slachtoffers en de bedreiging van onze eigen veiligheid. Blijven wachten op andere landen of Europa vindt zij geen optie.

De Vlaamse Regering wil bovendien graag Vlaanderen in de kijker zetten als natie. Ze meent dat het voorstel van resolutie daartoe een positieve kans biedt. Eigenlijk volstaat enig gezond verstand, zoals haar fractie dat aan de dag legde toe zij de voorstellen van resolutie over Catalonië en Turkije steunde (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nrs. 110/1 en 111/1). Annick Lambrecht vraagt dan ook met aandrang het voorliggende voorstel van resolutie goed te keuren.

2. Bespreking

2.1. Johan Deckmyn

Johan Deckmyn verleent zijn steun aan dit voorstel van resolutie en is blij met de medewerking van Annick Lambrecht aan de Vlaamse natievorming. Vlaams Belang kan zich vinden in het voorstel van resolutie, waarin de context goed geschetst wordt. Er wordt terecht verwezen naar de systematische schending van de mensenrechten en de centrale rol van het land in de verspreiding van de radicale islam overal ter wereld. Wie de strijd tegen radicalisering en terreur ernstig neemt, kan niet om de rol van Saoedi-Arabië heen. Dat kader alleen al maakt een wapenembargo aangewezen, maar er is ook de tragische oorlog in Jemen.

Johan Deckmyn verwijst naar een vraag om uitleg over de doorvoer van munitie naar Saoedi-Arabië, die gesteld werd door Jeremie Vaneeckhout op 22 oktober

2019 in de commissie (*Vragen om uitleg* Vl.Parl. 2019-20, nr. 155). Johan Deckmyn was teleurgesteld in het antwoord van Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, meer bepaald in diens argument dat een verbod op deze doorvoer in Antwerpen ertoe zou leiden dat een andere Europese haven profiteert. Dat klopt, maar dat is vooral een reden om zo snel mogelijk ook een Europees embargo in te stellen. Ondertussen steunt Vlaams Belang wat vandaag voorligt.

2.2. Joris Nachtergaele

De fractie van *Joris Nachtergaele* deelt de bezorgdheden van de indieners, maar steunt het voorstel van resolutie niet. Een Vlaams embargo verandert niets omdat al sinds 2014 geen vergunningen meer worden verleend. Nuttiger werk valt te verrichten aan de andere kant van de taalgrens, want Saoedi-Arabië is de grootste klant van FN (Fabrique Nationale) Herstal.

Wat het Europese embargo betreft, verwijst ook Joris Nachtergaele naar het antwoord van de minister-president (*Vragen om uitleg* Vl.Parl. 2019-20, nr. 155). Alle mogelijke stappen zijn ondernomen om daartoe te komen. De Permanente Vertegenwoordiging voerde een informele toetsing uit bij alle lidstaten van de Europese Unie. Er waren contacten met het federale niveau. Het probleem is aangekaart bij de Working Party on Conventional Arms Exports. Alleen een Europees wapenembargo kan een voldoende krachtig signaal geven.

De N-VA-fractie steunt het standpunt van de minister-president. De rest is het moreel superieur met het vingertje wijzen, waar Vlaams Belang wonderbaarlijk aan meedoet. Dergelijk voorstel van resolutie verandert echter niets op het terrein.

2.3. Jeremie Vaneekhout

Jeremie Vaneekhout vindt het opmerkelijk dat de decennialange strijd voor Vlaamse autonomie erop uitdraait dat men de camera's richting Wallonië richt, om het niet te hoeven hebben over de eigen verantwoordelijkheid. Vlaanderen neemt zijn bevoegdheid Wapenhandel niet op met als argument dat Wallonië het nog slechter doet.

Jeremie Vaneekhout erkent dat men bij deze onderwerpen gemakkelijk in dergelijke situatie terechtkomt, maar dat doet men ook als men voorstellen over de Catalaanse of de Turks-Syrische kwestie goedkeurt. Blijkbaar liggen niet alle conflicten moreel en politiek even gevoelig. Bij de inval van Turkije in Syrië besliste de Vlaamse Regering meteen en terecht om alle beslissingen over wapenhandel te bevriezen. Bij de illegale doorvoer van wapens via de Antwerpse haven, die door de minister-president werd erkend, zegt men niets te kunnen doen.

De beelden over het conflict in Jemen zijn nochtans verschrikkelijk. Binnen enkele decennia zal het een van de meest dramatische conflicten van deze tijd genoemd worden, maar ook een van de meest onderbelichte. De Antwerpse haven speelt daarin een rol, en er zijn bedrijven ten zuiden maar ook ten noorden van de taalgrens die daar winst mee maken. Dat is geen kwestie van ideologie, maar van politieke en morele verantwoordelijkheid.

Jeremie Vaneekhout steunt dan ook namens zijn fractie absoluut het voorstel om de mazen in het net alvast binnen Vlaanderen te dichtten. Men moet het de wapenhandelaars niet gemakkelijker maken dan nodig, zelfs al kan men niet vermijden dat ze een andere weg zoeken. Het gaat hier niet over Wallonië maar over de verantwoordelijkheid van Vlaanderen.

2.4. Emmily Talpe

Emmily Talpe verwijst voor het inhoudelijke standpunt van Open Vld naar het verslag van de genoemde vraag om uitleg (*Vragen om uitleg* VI.Parl. 2019-20, nr. 155). Bij het voorliggende voorstel van resolutie heeft ze vragen bij de opname van dualusegoederen in het voorgestelde embargo. Volgens haar is dergelijk verbod juridisch onmogelijk. Het gevolg zou zijn dat de petrochemische industrie vrijwel geen chemicaliën meer kan uitvoeren, wat niet de bedoeling kan zijn volgens haar. De andere goederen die in het voorstel van resolutie worden opgesomd, vallen al onder het Wapendecreet, wat vragen doet rijzen bij punt 1° van het derde streepje van het voorstel van resolutie. Ze heeft ook bedenkingen bij punt 2° van het derde streepje over het Europese niveau, aangezien die stappen reeds gezet worden.

2.5. Karin Brouwers

Karin Brouwers is het helemaal eens met Emmily Talpe. CD&V is voorstander van een wapenembargo op het niveau van de Europese Unie of de Verenigde Naties. Zij herinnert verder aan de verstrenging van het Wapendecreet in 2017, dat ondertussen zo streng is geworden dat er geen aanvragen meer binnenkomen. Zij vraagt zich dan ook af waarom het voorliggende voorstel van resolutie nog bijkomend moet worden goedgekeurd. Soortgelijke werden trouwens al in de vorige legislatuur weggestemd. Volgens haar is er sindsdien niets veranderd.

2.6. Johan Deckmyn

Johan Deckmyn legt uit dat het voorliggende voorstel van resolutie op feiten is gebaseerd en niet op vaagheden. Het is ook niet stigmatiserend. Als voorbeeld geeft hij de centrale rol van Saoedi-Arabië in de verspreiding van de jihadistische en salafistische islam in Vlaanderen. Ook de oorlog in Jemen en de genoemde moorden en executies zijn feiten. Op basis daarvan streven naar de stopzetting van wapenuit- en doorvoer is een terechte zorg. De tegenargumenten zijn daarentegen niet gefundeerd.

Vermits Johan Deckmyn meent dat er vooral bedenkingen worden geformuleerd bij punt 1° van het derde streepje, stelt hij amendement nr. 1 voor. Amendement nr. 1, ingediend door Johan Deckmyn en Kristof Slagmulder, strekt ertoe het derde streepje te vervangen door wat volgt: “– vraagt de Vlaamse Regering al het mogelijke te doen om tot een Belgisch en Europees wapenembargo te komen” (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 113/2).

2.7. Annick Lambrecht

Annick Lambrecht schaamt zich over wat ze hoort. Het is door dergelijke zaken dat mensen genoeg krijgen van de politiek. Men verklaart het eens te zijn met de inhoud maar het politieke spel laat niet toe dat men een initiatief steunt dat niet van de meerderheid komt. N-VA vroeg en kreeg zeer terecht steun van iedereen bij de veroordeling van de dertien buitenproportionele straffen in Catalonië. Dat diezelfde fractie over de dood van duizenden en de hongersnood van eveneens duizenden kinderen sneller heen wil gaan, daar kan de spreker niet bij. Anders dan in het geval van Catalonië bepleit men een voorafgaande Europese regeling. Die eis heeft haar fractie nooit gesteld.

Verder vraagt men wat het probleem is, aangezien sinds de aanpassing van de wapenwetgeving geen vergunningen meer worden verleend. Dat heeft niet verhinderd dat in de haven van Antwerpen de doorvoer van wapens, munitie en explosieven werd toegestaan, precies omdat er geen wapenembargo is. Wat men

allemaal op tafel legt om een noodzakelijk voorstel niet te hoeven steunen, noemt zij ongelooflijk.

Annick Lambrecht wijst Open Vld erop dat punt 1° van het derde streepje van het voorstel van resolutie volledig is overgenomen van het Vlaams Vredesinstituut. Daar verwarring over zaaien door de dual use erbij te halen, is een vlieger die niet opgaat. Verder stelt ze vast dat Open Vld bijtreedt dat Vlaanderen eigenlijk niet meetelt in het buitenland en dat dit eerst Europees geregeld moet worden.

Dat CD&V de situatie in Saoedi-Arabië zo ernstig vindt dat een wapenembargo nodig is, is ontroerend, maar dat diezelfde fractie vervolgens verklaart tegen te zullen stemmen, is beschamend. Als een andere partij iets goeds voorstelt, moet het toch mogelijk zijn om daar over de partijgrenzen heen, mee verder te gaan. Desnoods is zij bereid een soortgelijk voorstel van CD&V mee te ondertekenen. Het gaat echter niet om de namen die eronder prijken, wel over het feit dat Vlaanderen vindt dat geen wapens naar Saoedi-Arabië mogen gaan.

Annick Lambrecht meent dat de meerderheid in haar buitenlands beleid met twee maten en twee gewichten werkt. Niet alleen de publieke waardering van de politiek is de dupe van dergelijke spelletjes, maar vooral de slachtoffers van wat Saoedi-Arabië met de wapens doet die het land via het mooie Vlaanderen ontvangt. Sommige commissieleden halen er volgens haar Europa bij, vervolgens de PS en desnoods de steun van het Vlaams Belang, zolang men maar geen voorstel moet steunen dat er nochtans voor kan zorgen dat geweld vermeden wordt. Zelf belooft ze alvast dat sp.a in de toekomst niet zo belachelijk zal doen bij een voorstel van de meerderheid dat over mensenrechten gaat. Waarom kunnen dezelfde partijen die dit twee jaar geleden goedkeurden in de Kamer, dit ook niet doen in Vlaanderen?

Annick Lambrecht licht amendement nr. 2 toe (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 113/2). Amendement nr. 2, voorgesteld door Annick Lambrecht en Jeremie Vaneeckhout, strekt ertoe het derde streepje te vervangen door wat volgt: “– vraagt de Vlaamse Regering al het mogelijke te doen om tot een Vlaams, Belgisch en Europees wapenembargo te komen”.

2.8. Joris Nachtergaele

Joris Nachtergaele spreekt tegen dat de N-VA-fractie niet bezorgd zou zijn over de situatie in Saoedi-Arabië. Hij steunt integendeel een groot deel van de bezorgdheden die in het voorstel van resolutie geformuleerd worden, maar volgens hem heeft de minister-president al op de vragen daarin geantwoord. Er is al actie op Europees en Belgisch niveau. Zijn fractie is wel tegen een embargo op Vlaams niveau. Saoedi-Arabië zit in een coalitie met Bahrein, Egypte, Jordanië, Koeweit, Marokko, Qatar, Senegal en Soedan. Moet de commissie voortaan elke week een voorstel over een wapenembargo behandelen? Volgens hem is verandering op het terrein alleen op Europees niveau te bereiken.

Het sluiten van de Antwerpse haven voor Waalse wapens is problematisch. Joris Nachtergaele wenst Annick Lambrecht veel succes met haar zusterpartij in de Kamer, die samen met Ecolo aandeelhouder is van FN Herstal. Vlaanderen zelf leverde sinds 2014 geen enkele wapenvergunning meer af.

2.9. Vera Jans

Vera Jans is verbaasd over de wending van het debat. Uiteraard worden voorstellen ingediend uit overtuiging, maar ook andere partijen moeten kunnen uitleggen waarom ze tegen een bepaald stuk zijn. Het volstaat niet om die redenen weg te vegen door te grossieren in verontwaardiging over grote buitenlandse conflicten.

2.10. Jeremie Vaneeckhout

Jeremie Vaneeckhout stelt vast dat de meerderheid haar best doet om het onderwerp technisch en juridisch onder te sneeuwen. Hij blijft erbij dat men in dit geval onder de grond zou moeten kruipen van schaamte. Het Vlaams Parlement verklaarde dat het krachtig zijn rol wil opnemen, maar zodra Antwerpen roept, wordt er gezwegen.

Vlaanderen vroeg de autonomie om zelf zijn verantwoordelijkheid te kunnen opnemen op het vlak van Wapenhandel en Buitenlands Beleid. Het blijkt echter alleen wakker te schieten bij woorden als Catalanen en Koerden. Dan gaat men terecht op de barricaden staan, maar niet als het gaat over conflicten die onwenselijke gevolgen kunnen hebben voor de burgemeester van Antwerpen. Hij doelt inderdaad op de N-VA, expliciteert hij, maar hij betreurt vooral dat CD&V en Open Vld dat proberen te volgen met juridische argumentatie om uit te leggen dat ze een nochtans duidelijke keuze niet mogen maken. Hij roept hun op alsnog het voorstel van resolutie te steunen. Ook hij belooft dat hij die verantwoordelijke houding consequent bij de behandeling van ieder conflict zal blijven aannemen.

Jeremie Vaneeckhout licht tot slot toe dat amendement nr. 2 duidelijk verschilt van amendement nr. 1, omdat bij amendement nr. 2 voorgesteld wordt om bij punt 2° van het derde streepje ook het woord 'Vlaams' toe te voegen.

3. Stemming

Amendement nr. 1 wordt verworpen met 7 stemmen tegen, 2 stemmen voor en 2 onthoudingen.

Amendement nr. 2 wordt verworpen met 7 stemmen tegen en 4 stemmen voor.

Het voorstel van resolutie wordt verworpen met 7 stemmen tegen en 4 stemmen voor.

Cathy COUDYSER,
voorzitter

Johan DECKMYN
Jeremie VANEECKHOUT,
verslaggevers